

Provincii reîntregite

Bucovina

de V. Branisce

Umilirile care ne-au fost hărăzite în vara anului 1940, pe lângă pierderile teritoriale, pe lângă părăsirea fraților sub teroarea enului, ne-au costat scump și prin sfâșierea organică produsă în interiorul provinciilor noastre.

Așa că mâna haină, în clipa când ne-a ciuntit moștenirea lui Ștefan cel Mare, n'a rupt numai halce de pământ menite să se transforme în colhozuri ideale, ci a sfâșiat legături saftoase vechi, a rupt firele nevăzute care leagă pe indivizii unei provincii prin caracteristicele mediului în care s'au format.

Provincia nu este o rămă, să o poți tăia în două și partea dela coadă să-și refacă un cap nou, jumătățile mutilate continuându-și tihnit traiul, parcă nu li s'ar fi întâmplat nimic.

Bucovina contează ca provincie de sine stătătoare dela 1774, când fusese anexată la Austria, în urma războiului ruso-turc. În timpul celor 144 ani de dominație străină, țara fașilor și-a creat un suflet propriu, rezultat al luptelor eroice pe care le-a dus contra cutropitorului străin.

De aceea, anul cât i-a fost sfâșiat trupul în două, Bucovina n'a putut să se regăsească. Pe lângă doliul Țării, ea tânjea răpus de o lovitură îndreptată în inima ei.

Să cobori pe valea Sucevei și să nu te poți apropia de izvoarele Siretului, să nu poți trece dela Rădăuți la Storojineț iar capitala să-ți o stăpânească hoarde venite din stepă, al căror țel era nimicirea sfințelor tale așezăminte, întrece orice născocire diavolească.

Dacă comparăm țara cu un fluviu care cuprinde toate caracteristicile unui neam, fiecare provincie reprezintă un afluent, ce-și îndreaptă apele spre bazinul lor natural.

Sfâșierea unei părți din corpul provinciei echivalează cu intreruperea pe o porțiune dată a cursului unei ape. Noi știm ce se produce în dosul stăvilarelor, care vor să oprească apele din mersul lor.

Și vai de clipa, când presiunea râului întrece rezistența ce i se opune. Atunci puhoiul cutropeste totul și calmul nu se produce decât când apele și-au regăsit matca.

Astăzi Bucovina se regăsește deasupra dărâmaturilor proaspete și a ruinelor calde încă de focul ce le-a mistuit. Fiii ei, despărțiți vremelnice, își întind o mână frățescă și pun umărul la opera uriașă de reconstrucție, care pentru multă vreme le va înghiți toată năzuința.

Pentru ei s'a sfârșit și războiul și încercare. Ei sunt acasă; cu toții una.

Pribegii, întorși la vatra părăsită, vor reaprinde focul sacru al credinței strămoșești și vor înălța rugăciuni calde de mulțumire pentru că au fost izbăviți.

Ei, la ei, nu mai au frați rămași în robie.

Iar aici numai despre Bucovina vorbim.

Povestea împăratului

de Ion Colan

Ca să ne manifestăm bucurii, laolaltă cu durerile care ni se cer tăcute, ne smulgem din lumea celor ce sunt și ne căutăm loc de refugiu în ireal.

Vom scrie, deci, pentru cei dornici de a scoate pilde din povești. Evadăm din noi, în lumea basmelor copilăriei și bătrâneții; în fața jocului de lumini și umbre, la lumină de vechiu opaiț, încercăm să ne adunăm nepoții din largul familiei românești și — renunțând la meșteșugul de croniceari ai zilei — ne supunem vremurilor, transformându-ne în uncheși povestitori ai vecinicului: „A fost odată...”

Grăim tot limbă pretutindeni înțeleasă; iar dacă pe alocuri nu vom fi pricepuți, nu nouă să ni se cate vină, că destulă osteneală ne-am dat de-a ne face limpezi șirul vorbelor.

Așa fiind, s'ar mai putea întâmpla, ca cetitorii să înțeleagă și ce n'am spus; doar știut este că un cuvânt mult cuprins poate să aibă. Iară dacă mai mult vor pricepe decât scris este, spre binele lor va fi și spre marea noastră mulțămire.

A fost sau nu a fost așa precum am auzit, greu ne va fi nouă astăzi să deschilinim adevă-

rul de vorba piezișe. Cum, însă, cu toții am adormit în poala bunicii, fermecați pe povestea împăratului care cu un ochiu râdea, iar cu celălalt lăcrima, n'avem de ce să ne îndoim de sfânta vorbă a bunicii.

Râdea împăratul de-o bucurie mare și plângea, în același timp, din pricini și mai mari.

— Râzi, Măria-ta? — la întrebare oarecine.

— Râd! — a spus împăratul, că dușmanul meu de când îl știu, răpus este.

Preț de cât ai privi într-o parte s'a făcut liniște; și din ochiul celălalt al Măriei Sale porniră picuri grei, nestăviliți.

— Plângi, Măria-ta? — s'a minunat altul.

— Plâng! — a răspuns împăratul, frânt de durere.

Nu-mi mai aduc aminte ce-a fost mai departe. Poate nici n'a fost așa. Poate nici bunică n'am avut să-mi spună povești, sau dacă bunică a fost, va fi lipsit copilăria. Dar asta n'are aface.

Povestea există și s'a repetat cu fiecare din noi.

— Continuare în pagina 3-a —

Școala de altădată

de I. Bozdog

Editorialele ziarelor sunt preocupate de apropiata deschidere a noului an școlar. În vibrantul apel adresat țării, președintele Consiliului de miniștri face apel la dărnicia inimelor românești, pentru a se reface școala din Basarabia și Bucovina, căzută pradă distrugerii haosului comunist, iar cei ce anul trecut n'au avut parte de lumina slovei și de căldura cuvântului românesc, se chibzuiesc și ei ce trebuie făcut în preajma noului an de muncă.

Gândul mă fură și transportă, de astădată, nu la ruinele rămase, ca o amintire tristă, a diavoleștii doctrine comuniste, al cărei crez este distrugerea a tot ce este omenesc, nici la smeritele și dărăpănatele clădiri ale școalelor confesionale, care vor fi trezite la viață nouă, ci spre zilele copilăriei mele.

Din molozul clădirilor aruncate în aer vor renaște clădiri noi, dărnicia și simțirea românească va ridica alte clădiri, și mai luminoase, și mai frumoase. Bătrânele străjere ale credinței strămoșești vor scârțâi greu din țâțanele lor ruginite și vor arăta drumul spre bine. În acesta însă va trebui să intre deodată cu aghiasma sfântă, și sufletul vechiu, creator de oameni și de suflete caritabile.

Alături de chilia durată în tinda bisericii, și de vrednicia Părintelui din Humulești, și de simpatica figură a holteiului Bădița Vasile al măestrului povestitor moldovean, îmi reînvie tipul zdravănilui Ion Crăciun, om de o vârstă, cu părul tăiat în arcul energetic al Daciilor, cu cioboatele lungi peste genunchi și lucrute cu scârțuri, cu trupul voinic încins în șerpar „ca pe Mureș”, de după care mijeau scoartele unor cărți, adevărate comori sufletești pentru cei ce le pătrundeau rostul. Este cântărețul

— Continuare în pagina 3-a —

FOILETONUL GAZETEI TRANSILVANIEI

Strigături ardelenesti

Hunedoară, Hunedoară,
Face-m'aș în tine moară,
Moară mică frumoșea,
Să vie mândrușă mea,
Ca să-i macin inima
Laolaltă cu a mea;
Să le împreună odată,
Ca să nu se mai despartă.

Păsărică cu cunună
Nu cânta seara pe lună,
C'a mea inimă nu-i bună,
Că-i încinsă cu curele.
Mâncată de multe rele.

Auzite la Nedeia (petrecere de vară)
din comuna Zlaști, dela juna Melania.

Culese de Nicolae M. Isac

Din scrisorile lui I. Urban Iarnik, către I. M. Moldovan

Publicate de Ștefan Manciulea

I. Urban Iarnik a purtat o lungă și interesantă corespondență cu I. M. Moldovan. Savantul filolog dela universitatea din Viena și Praga a îndrăgît frumusețile limbii românești, datorită în mare măsură prieteniei pe care a legat-o cu profesorul, și mai târziu canonicul dela Blaj, Ioan Micu Moldovan. Acesta la găzduit în casa sa, de câte ori dascălul ceh a vizitat Transilvania, primindu-l cu sinceră prietenie și largă ospitalitate, sentimente pe care I. Urban Iarnik le-a prețuit și nu le-a uitat nici odată. Atunci a cunoscut eruditul filo-

log comorile de cărți și manuscrisele îngremădite de mulți din cărturarii vremurilor trecute, între rafturile bibliotecii mănăstirești ori a liceului, și atunci a prins tot mai puternică iubire față de produsele literare ale poporului nostru.

Scrisorile de mai jos, adresate de dascălul ceh colegului său din Ardeal, înfățișează întâile încercări făcute de Ioan Urban Iarnik de a se iniția în tainele limbii române.

Strigături ardelenesești

LA BRĂU

17.

Cine s'o lăsa de brău,
Să dea cofa de rachiu
Și oala de olărie
Până la Sântă Mărie,
C'asa-i legea brăului:
Norocul crișmarului.

18.

Foaie verde și-un mohor
Hai s'o luăm peste picior,
Peste picior mărunțel,
Ca să-i dau și mândrii mele,
Să se poarte cu mărgele
Și'n gură n'are măsele.

LA SÂRBA

1.

Hai la sârbă măi băeți,
Care vreți, care puteți.
Haide băeți să jucați
Dacă nu vreți să jucați
U-te ușa și plecați.

2.

Foaie verde matostat,
Hai cu sârba pe săltat,
Pe săltat ca la Banat,
C'asa-i place la băiat
Pe scândura dela pat:
Pe scândura patului
Pe voia băiatului.

3.

Hai s'o lăm peste picior,
C'asa-i dragostea cu dor
La fete și la fecior.

4.

Foaie verde matostat
Și-i dă drumul legănat.

5.

Zi țigane din vioară,
Că-ți dau carne de mioară.
Zi țigane, zi draguț
Până m'oi vedea desculț.

6.

Lăutaru-atuncea zice,
Dacă-i dai ceva să mănce.
Lăutaru-atuncea-i bun,
Dacă-i dai câte un pumn.

Strigături auzite la horile țărănești
din comuna Zagon, Trei-Scaune,
dela Ioan Bunea de 24 ani.

Culese de Gh. Briotă, înv.

Cărți și reviste

De curând a apărut în editura Cartea Românească (București) o lucrare a D-lui Prof. I. Simionescu, **Tinere, cunoaște-ți neamul**, ca urmare a celeilalte lucrări scoasă în a 2-a ediție: **Tinere, cunoaște-ți țara**. În cea dintâi autorul scoate în relief însușirile și energia noastră etnică, insistând cu deosebire asupra satului ca izvor energetic. Numeroase ilustrații (95 și 10 planșe) întregesc textul.

I.

la 30 August 1876 Viena

Domnule,

Vă comunic că am sosit ferice în Viena, unde am aflat diploma mea gata, și ieri am făcut jurământul ca profesor. Scriu aceste rânduri mai cu seamă ca să rog iertarea acelor domni profesori, de care lipsindu-mi timpul, nu am luat congedul. Vă rog dar să comunicați salutarea mea tuturor acestor domni, și asigurarea că nu voi uita niciodată bunăvoința cu care m-au primit pe mine. În ce privește pe Dvoastră, vă poftesc să vă vindecați de boala care a luat cutezarea să [Vă] distorbe pe Dvoastră în lucrurile Dvoastre. E de prisos a Vă asigura că nu am uitat datorința mea. Primiți Vă rog salutarea mea cea mai sinceră.

Al Dvoastre devotat
D. Ioan Urban Iarnik.

ADMINISTRAȚIA MUSSOLINIANA

„Vom ține seamă, fiți liniștiți“

de Prof. I. Ol. Stefanovici-Svensk

Prin 1938 scriam:

„Venezia e cetatea fără de cai: ce păcat! — și fără câni: ce fericire!“, șire insuflăte de liniștea lagunelor, întreruptă doar de pitoreștile canzoni populare și de clipocitul, vechi de când lumea, al Adriaticei.

Ultima oară, în vara fatală 1939, când am revăzut dulcea și melancolica Venezie — unde R. Wagner își căutase ultimele zile de liniște și inspirație: s'a și stins acolo, în Palazzo Vendramini, în 1838 — fără să vreau m'am gândit la versul eminescian:

„S'a stins v-ața falnerei Venetii“.

În orice caz dispăruse farmecul ei liniștit întrerupt de *canz nette* și de clipocitul valurilor ce se stingeau prin canale..

Căci izbucnise și bântuia cu mare furie modernissima molimă universală: *ciuma radiofonică*:

Dela „Ponte dei Scalzi“ (Puntea „desculților“) până la Piazza San Marco, cea de neuitat, calma atmosferă de ordinioară era înlocuită cu icnelile și răgetele de tinichea electrizată ale pâraitoarelor de radio ce-și vomau gunoiul sonor din aproape fiecare *locanda* sau *trattoria*:

Venezia nu mai era... Venezia!

Indurerat din cale afară mă îndreptam spre simpaticul „Gazzettino“ local (căți știu oare că cuvântul *gazeta* vine dela mărunta monedă veneziană de pe vremuri „gazetta“, cu care se vindeau acolo, cele dintâi, ziare?) ca să scriu pentru „Gazzettino“ câteva rânduri de plângere, contra acelei păgâne pângăririi prin „civilizație“, când.. am aflat că a izbucnit războiul; am spus: era în vara fatală 1939!

Sunt sigur că plângerea mea n'ar fi rămas fără urmare — cum s'ar întâmpla în alte țări, și chiar și la Londra! — căci iată ce experiență am avut la Grado prin Iulie, același an:

Părăsisem Trieste cu bunii ei cetățeni și binefăcătoarea-i liniște. În admirabilul *Albergo „Impero“* (să nu ziceți care cumva „*Hotel Albergo*“ ca acel rumân care a învățat italienește fără profesor, și să nu răspundeți „*Nu mă cheamă S'anca*“ la întrebarea „*Lei è stanca?*“, „Sânțeti oboșită?“ cum a făcut nu mai știu cine) — la „*Impero*“, zic un Signor „*Cavaliere*“ avea un radio așa de discret și de perfect, încât era suportabil, iar pâraitori atroce am auzit doar într'un cartier mizer, — nu departe de acel unic „*Castello San Giusto*“, unde ochiul, limba și urechea se desfășează pe întrecute — ceea ce mă întărește în vechea mea credință tot mai nestrămutată: că moartea definitivă a radiofoniei tot într'un fel de „țigănie“ se va petrece, de nimeni jeluită, decât doar plânsă cu lacrimi de... bucurie.

Părăsisem, repet, fermecătorul Trieste pentru a lua soare pe *Spiaggia* (plaja) dela *Grado*, plăcut loc mic între Trieste și Venezia.

Dar pe cât de încântătoare era marea și oamenii pe atât de zgomotoasă *spiaggia* și până și „*Albergo Milano*“ din pricina dușmanului „*natural*“ al oricărui

om iubitor de frumusețe calmă și de meditație: Zgomotul — pretutindeni „*Radio Marelli*“ — de câte ori nu l-am blăstămat! își făcea o reclamă prin megfoane asurzitoare: un adevărat instrument de tortură lentă, asemănătoare, ca perfidie, cu faimoasa picătură chinezească ce-ți pică pe craniu la intervale regulate până înnebunești.

Acea înzecită pâraitoare își înegrea albastrul cer adriatic, te persecuta în timpul mesei (o singură mângâiere: *il vino rosso di Chianti!*) și de dimineața până seara pe *Spiaggia*, pe care, în treacăt spus, am avut prilejul să asist la următoarea scenă nostimă:

Tânăra, măritată, totuși mult curtată. (mă gândesc fără să vreau la titlul volumului englez: „*How to be happy though married*“, adică „*Cum poți să fii fericit deși ești căsătorit?*“)

Un fante frumos și brun, ca un *gaucho*, din creștet până în tălpi, purtând un pitoresc *sombrero* ca de *pampas* argentinian: îi lipsea doar *el lazo*.

Dar îl avea în voce; căci o întrebă seducător: (ea era întinsă pe nisipul cald în umbra dulce a unei cabine).

Sola?

Iar fica Evei, *con una vocita, muy linda, soave i dolce*, răspuse ca o atracțioasă dulcine, lungind languros frumosele vocale:

So la, so-let-ta, so-li-na... (Singulară, singurică).

Căți din cititorii mei n'ar vrea să fie ca acel *ingenioso hidalgo con el sombrero* în fața acelei durduții: *Sola, soletta, solina?*.....

Cam astfel de frumuseți se puteau vedea pe *Spiaggia* dela *Grado* pe malul Adriaticei, ce clipea din mii de ochi schinteietori. Dar toate erau întinate de răgăiala și grohăiala pâraitoarelor de „Radio“, tot așa de chinuitoare ca și celele de *zanzăre* (țânțari), noaptea.

Și atunci m'am dus la *Hazienda*, Administrația întreprinderilor Balneare.

Am fost primit cu salutul roman, de *direttore*, un om chipeș, amabil și fin. I-am spus că zgomotul acela tare urit și neconținut era un adevărat chin, că el ne împiedeca să ne odihnim și să gustăm frumusețea mării și dulceața soarelui pe *Spiaggia*, că era o adevărată diaree sonorizată.

L-am rugat să intervină ca să se producă mai răsfirat, mai rar, cu pauze și mult mai încet. *Direttore*-le mi-a spus prietenește, îi aud parcă:

„*Terremo conto, senz'altro*“ („Vom ține seamă, fiți liniștiți“) și ne-am despărțit cu un *saluto romano*.....

A doua zi acel *chiasso* (zgomot) infernal a încetat. Și așa, eu Român din Cluj, am putut face din Grado, o oază de liniște pe malul minunatei Adriatice: *mulțumită unei ramuri capilare a întinsei și desăvârșitei administrații mussoliniene. Eu Român, în Italia.*

Și mă gândesc și azi cu melancolie, că zeci de ani am făcut *pela primăriile și chesturile noastre de poliție cereri asemănătoare, cu prea puține urmări, din nefericire.*

PREDICI ÎN PUSTIU

Marile adevăruri

Aristotel, celebrul filozof grec, întemeietorul școlii peripateticiene — (dela grecesul peripatein — a se plimba) prietinelui lui Alexandru cel Mare, a fost desigur una din cele mai vaste inteligențe, ce a existat vreodată. N'a rămas domeniu în care mintea lui pătrunzătoare să nu fi străbătut adânc și a scris cu o egală competență despre Istoria animalelor, Retorică, Politică, Meteorologie, Logică, Istorie naturală și fizică, în așa măsură că numele Aristotel înseamnă personificarea adevăratului spirit filosofic. Deși a trăit între 384—322 î. d. Hristos — sunt etern actuale cuvintele lui despre „Omul mărinimos“ — omul cu suflet nobil:

„Omul mărinimos va arăta, și la nenorocire și la bucurie, cumpătate. Biruința nu-l face mândru, iar căderea nu-l descurajează. E rezervat în vorbire și întrucâtva, chiar întârziat, dar părerea și-o exprimă cu curaj, dacă e nevoie de ea. Ofensele le trece cu vederea, de sine nu vorbește și nu vrea să auda, că altul e blamat“.

Câtă dreptate are Dewey John, unul din cei mai apreciați filosofi americani contemporani, când afirmă, că cunoașterea naturii și frământarea minții omeneste în toate direcțiunile a întrecut cu mult cunoașterea sufletului. De 2000 de ani și mai bine, la 400 de ani după Aristotel, Dumnezeu a trimis pe Fiul său divin să învețe omenirea, și totuși știința sufletului n'a avansat mare lucru.

Și azi constituie una din cele mai frecvente scăderi ale sufletului omenesc, pierderea bușolei și la bucurii și la nenorociri. Nu știm să le suportăm în liniște, tăcere și cumpătate. La o biruință cât de mică, ne batem în piept și suntem ori când gata să dăm cu piciorul în dușmanul căzut, și în luptele individuale, și în luptele dintre popoare. (Ex. Incursiunea Rușilor în Polonia, Basarabia, cea a Ungurilor în Ceho-Slovacia și Serbia). Suntem gata să vorbim oricând neîntrebați și nepoftiți, dar când suntem solicitați să ne dăm franc părerea, atunci ne-o dăm șovăitori și fricoși.

Cu toate că în Test. Nou se repetă de nenumărate ori să iertăm de 70 de ori câte 7, să uităm batjocurile și ofensele și însuși Mântuitorul ne-a dat pilda celei mai sublimie iertări, când pe cruce spune: „Iartă-le, Doamne, că nu știu ce fac!“, totuși noi uităm și azi să fim recunoscători, când e vorba de o faptă bună, dar nu uităm nici când să fim răzbunători, și ne-am crede lași dacă am uita o ofensă. Să lăsăm însă aceste prejudecăți deoparte și toată străduința noastră să se concentreze oa sufletul nostru să fie în concordanță cu marile adevăruri. În atâtea ore de muncă, de școală, de birou sau fabrică etc. pe săptămână, ai tu cel puțin o singură oră despre „Știința și educația sufletului?“

Dr. M. Suci-Sibianu

II.

la 15 Octombrie 1876
Viena

Stimate Domnule!

Vă mulțumesc de bunătatea Domniei voastre că mi-ați trimis lucrurile de mică importanță, ce am uitat la Blaj. Vă mulțumesc și de urările Domniei voastre cu ocaziunea nuntei mele, și fiind convins de sinceritatea lor, sper că se vor îndeplini cu cel puțin în parte. Soția mea are toate calitățile pentru a mulțumi un om de pozițiunea mea și de caracterul meu. Ea nu numai știe foarte bine să conducă menajul, dar poate să mă ajute și în lucrurile mele intelectuale. Suntem în Viena de cinci săptămâni deja: câteva zile după sosirea noastră a venit și mama soției mele, care va rămânea aici câțva timp.

Acum aștept cu o impaciță foarte mare rezultatul cererii mele la minister să capăt o reducere de lecțiuni în

școală. Dacă voi izbuti, voi începe să lucrez ceva și pentru mine. Acuma nici la Praga nu mai e profesor limbilor romane, fiindcă Foerster, care a fost acolo, a fost numit ca profesor la universitatea din Brünn. Pot spera dar că poate în anul viitor deja voi putea să deviu profesor acolo, în patria mea. Mai înainte trebuie însă să lucrez și să tipăresc ceva, și tocmai pentru aceea aștept reducțiune de lecțiuni.

Sper că acum Domnia voastră sunteți sănătoși, am așteptat această novelă cu o impaciță foarte mare. [M]i aduc aminte de Blaj, și de amabilitatea și de ospitalitatea locuitorilor lui, și nu-mi pare rău că am petrecut acolo așa de mult. Sper că Domniilor profesori nu le pare rău, că nu am luat congedul de dâșilor(?) Știți foarte bine Domnia voastră că după întoarcerea mea dela dl Russan, nu mi-a mai fost cu puțință. Acest domn și onorata familia sa au fost vinovați că m-am întors așa de târziu. Vă rog pe Domnia

voastră să salutați din parte-mi [pe] toți acei domni cu cari am fost cunoscut, și cari au avut pentru mine atâtea bunătațe. Vă trimit de suvenir și portretul nostru. Stiu bine că fața mea are o expresiune puțin mai serioasă decât trebuie la un om înșurat de un timp așa scurt. Dar vă asigur pe Domnia voastră că aceasta nu provine de o nemulțumire cu schimbarea stării mele, din contră eu sunt foarte mulțumit și fericit.

În fine Vă rog de iertare că nu Vă trimit decât 5 fl. D. L. S. nu mi-a trimis decât o fl. și începutul mi trebuie mulți bani, dar o altă dată Vă voi trimite mai mult decât astăzi.

Sper că în curând imi veți comunica Dounia voastră cum Vă aflați, și toți cunoscuții mei din Blaj.

Vă salut pe Domnia voastră din inimă.

Al Dvoastre devotat
Ioan Urban Iarnik

Școala de altădată

de I. Bozdog

Continuare din pag. 1-a

bisericii din satul copilăriei mele, este unchișul sfătos și pilduitor, care pune tot seninul sufletului său în clipitele mari și sfătoase cu care ne cetia pe înțelele din marile cazanii în Dumineci și sărbători și tot focul inimei lui atunci când ne talmăcea semnele vremurilor bătrâne din Istoria Neamului.

N'a bătut drumul multor școli și nu s'a consumat cu istoria pedagogiei, nici nu era versat în tipicul treptelor formale, iar de marii creatori de curente pedagogice se minuna și el, ca și toți cei cărora faptele și împrejurările de aiurea le sunt necunoscute și li se par curiozități.

Nu cunoștea nici alte limbi în afară de câteva fraze din aceea care trebuia să ne învețe a face sluj și fețe solemne domnului *inspectore*

Nu era nici școlit în solfegii și teorii de educație fizică, dar le făceam pe toate după cele mai practice și folosite imbiere ale vremii și ale sănătății noastre în plină dezvoltare. Loturile demonstrative și model din jurul școlii, o grădină de o zi de plug, era și terenul nostru de muncă obștească și obligatorie, dar și desfătarea plăpândeii noastre copilării.

Roboteam în ea toată școala, băieți și fete, din zorii primăverii și până la adunatul și desfăcutul tuleelor, pe care le clădeam gramezi frumoase, după ce treceau prin gura Joienei și Floriceii, drept material combustibil al salei de clasă. Sală de clasă era lipită frumos de fetele mai mărișoare și presărată cu lutul auriu pe care îl aduceam noi băieții și-l cerneam în forme și figuri.

Dar în Crăciun ne-a deschis ochii asupra rostului vieții și el mergea în fruntea cetei de mici lucrători, iar drept desfătare, la capătul postății, răzimat în coada sapei, ne da tonul, iar noi o duceam cântarea înainte:

Românie, mamă dulce, eu te las cu Dumnezeu,

Căci dușmanul iar mă duce, iar mă ia din sânul tău

pentru ca să o înviorăm cu una mai voinicescă:

Iaș vezi dragă copilă ce mai armăsar, Armăsar voinic de munte, negru

Negru și cu stea în frunte, sai în sprintenel,

foc cu el!

În fața hărții atârnată cu grije de cuiul din părete sub emblema țării, de pe care trebuia să descifrăm povestea altor neamuri, își ridica mâna ca un toiag profetic și inimele noastre svăceau mai tare, căci în acel moment apărea de după șerpar cartea tainică a Istoriei neamului, trimisă peste vama cucului de vreun boer darnic, din care ne cetia evanghelia potrivită a zilei.

Pacea sufletească o stărșeam cu un oftat din zeci de piepturi plăpânde și drept încheiere intonam cu religiozitate:

Cântă mierla prin păduri of. of. of. Robu-i Lucaci....

Pentru sfânta libertate

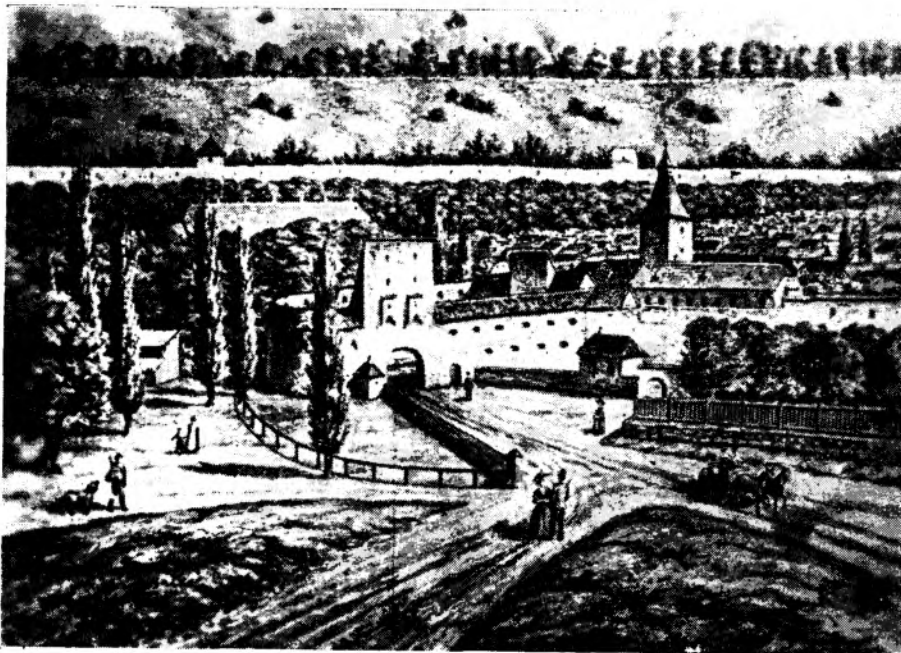
De care noi n'avem parte...

Și acest dascăl bătrân n'avea salariu și gradații, nici măcar nu era înscris la fondul de pensii, dar munca lui s'a sfârșit în sute de bucăți, iar aerul înfierbântat al școlii copilăriei mă face să doresc noii școli românești ce se crează și se redeschide tot atâția apostoli ai înviorării și adevăratei îndrumări a sufletului românesc.

Citiți

„Gazeta Transilvaniei”

BRAȘOVUL DE ALTĂDATĂ

Poarta de intrare în str. Porții (azi str. Regele Carol I) la 1784, anul revoluției lui Horia

Viața politică în Rusia anului 1917

In ajunul revoluției roșii

Nu pot fi lipsite de interes informațiile aflate într'un articol din colecțiile ziarului nostru, în legătură cu viața politică a Rusiei țariste din anul 1917. Ele ne pot ușura înțelegerea unui proces, al cărui sfârșit are loc, sub ochii noștri, după 24 de ani dela declarația lui.

Rusia anului 1917 avea trei grupări mari, subdivizate în altele mai mici, indicând nuanțe sau ambiții:

1. Extrema dreaptă,
2. Centru și
3. Extrema stângă.

Gruparea de extremă dreaptă era formată din naționaliști conservatori-reacționari. În politica externă erau filo-germani — deci contra războiului — iar intern pledau pentru absolutism.

Gruparea de centru de sub șefia lui Vladimir Lwow, aparținea marilor proprietari din Rusia sudică și activa prin trei partide:

- a) Cadeții, b) Progresiștii, 3) Octobriștii

Cadeții reprezentau clasa intelectualilor. Democrați constituționali, simpatizau cu Anglia și doreau continuarea războiului cu ori ce preț. Personalitatea marcantă a partidului era Miliukoff, fost ministru de externe. Ziarele oficiale aveau: *Rieci și Rusciia-Wiedomosti*, sprijinite și de foile liberale: *Ruscaia Slovo*, *Birsevia Wiedomosti* și *Ruscaia Volla*.

Progresiștii, în frunte cu Jefremov, reprezentau pe marii capitaliști. Organ oficial: *Utro Rosii*.

Octobriștii, cu Guicov — fost ministru de războiu — și Terescenko, — fost ministru de finanțe, — reprezentau capitalul mare dela orașe și, în general, pe marii proprietari liberali.

Gruparea de extremă stângă avea o mulțime de nuanțe, create de mijloacele prin care fiecare tindea la realizarea ideologiei. Se disting două grupări:

- a) Social-democrații,
- b) Partidul poporului.

Social-democrații formau alte trei partide:

a) Partidul maximalist (bolșevic), condus de LENIN, cerea imediată începerea tratatelor de pace.

b) Social-democrații de centru sub Ceidze și Scobeliew, era partidul sovietelor, adică al sfaturilor de muncitori și soldați. Impotriva ziarului lui

Lenin, *Pravda*, aceștia aveau ca organ oficial *Isvestia* și pledau împotriva ideii de pace separată cu Germania.

c) Partidul minimalist (menșevic), cu Plechanov, simpatiza cu Antanta și era gata să facă concesii bugheziei. Partidul poporului era rezultanta furnizării grupărilor:

a) Trudovicii, b) socialiști populari și 3) Socialiști revoluționari.

Președinte de onoare al partidului fuționat era KERENSKI. Aceștia, în politica internă erau aderenți ai statului federativ; se dorea asigurarea unei cât mai mari libertăți streinilor (Evreilor N. R.)

Trudovicii reprezentau clasa de jos, țărani, mici proprietari, funcționari. Șeful lor era Kerenski și utilizau ziarul *Deni*. Trudovicii sunt adversarii marilor proprietari, aderenți ai principiului național și nu vor pace separată cu Germania.

Socialiști revoluționari au, în linii generale, aceleași idei, dar mai radicale.

Socialiștii populari și mai cu seamă Com niștii agrari nu erau, în 1917, pe deplin organizați și închegați și de aceea atunci nici nu aveau influența la care au ajuns în scurt timp.

Odată cu izbucnirea revoluției, evenimentele s'au succedat într'un ritm destul de rapid.

Kerenski, (în Sept 1917) încearcă o reconciliere între social-revoluționari și celelalte partide burgeze, dar nu reușește. Bolșevicii lui Lenin câștigă tot mai mult teren și cer măsuri radicale. Înainte de toate cer încheierea păcii separate. Sovietele (sfatul muncitorilor și soldaților) devin tot mai puternice. Kerenski era un fel de prizonier al Bolșevicilor, care cer moartea lui Miliukov din partidul Cadeților, a lui Rodzianko și a altora. Contra lui Kerenski se înscriseră și Cernov, cu aripa stângă a sovietului. Sub presiunea Bolșevicilor, Kerenski e forțat să dea voie să apară ziarele *Novoje Wremia* și *Novia S'isn*.

Șeful de Stat Major, Alexiew, demisionează, bănuind că ar fi partizan al generalului Kornilow. Curând, apoi, armata a fost redusă dela 12 la 6 milioane, sub cuvânt că din cele 12 milioane de soldați, mai bine de 7 milioane erau repartizați la servicii.

Ce-a urmat, se știe. Trozki, adică Leiba Bronștein, din 1918 până în 1925,

POVEȘTEA ÎMPĂRATULUI

Continuare din pagina 1-a

Aicia cetitorului i se cere să fie cu băgare de seamă.

Împăratul stăpânea o țară. Durerile și bucuriile ei erau și ale lui. Eu așa socot, iară cine ca mine socoate, nu poate greși. Mai ales astăzi nu, când zilele de sărbătoare ne 'ndeamnă la veselie și tot astăzi, dureri pe care nu știm în ce chip să ni le mai ascundem, frâng zăgazul lacrimilor.

Sunt ochii ein poveste ai împăratului.

Dacă basmul s'a sfârșit pentru ziua de azi, să nu se creadă cumva că acesta îi e sfârșitul. Mai ieri plângeau Zamândoi ochii, iar azi unul e înseninat și clocotă o parte a împărăției de voie bună. Pe-acolo și azi mai ehiute flăcăii.

Părăsind firul basmului, tare ne-am întoarce în lumea noastră și mult am da să ne putem încheaga altfel dorurile. Știm, însă, că altfel făcând, pricină de supărare ar găsi megieșul.

De asta, ca el să doarmă liniștit, vorbim numai nepoților noștri și știrea le dăm, că noi cunoaștem din hărții vechi, — nu din spusa bunicii — sfârșitul poveștii. Se spune acolo, că dacă avem credință de cremene se va însenina și celălalt ochiu al împăratului și veselie mare va fi la curțile lui.

Așa stă scris acolo.

Iară noi, drept-credincioși fiind, spunem:

Amin!

Prizonierii nu vor mai fi întrebuițați la munca agricolă

Ministerul Agriculturii comunică: Marele Cartier general a luat măsura ca să nu mai dea prizonieri pentru muncile agricole, întrucât ei vor fi destinați la alte lucrări de utilitate publică.

Autoritățile locale și agricultorii sunt înștiințați despre acest lucru și sfătuiți să se îngrijească de muncitorii ce le sunt necesari.

COMUNICAT

Pentru simplificarea formalităților de trecere în Basarabia și Bucovina, pentru refugiații din aceste provincii, Preș. Consiliului de Miniștri cu telegrama No. 2250/1941 dispune: Refugiații vor depune la Prefecturi numai carnetele de refugiat eliberate de Ministerul de Interne, Comisariatul General pentru asistența populației din Basarabia și Bucovina. Aceste carnetele cu viza Prefecturii, iar pentru agricultori și cu viza Comisiei județene pentru românizare, se vor înainta de trei ori pe săptămână, Președenției Consiliului de Miniștri pentru a primi viza de plecare.

în calitate de „comisar al poporului”, sub Lenin, organizează armata roșie și desăvârșește bolșevizarea. După moartea lui Lenin, urmează triumviratul Stalin-Kamieniev (Leon Borisovici Rosenfeld) - Zinoviev. (Apfelbaum) Stalin, adică Iosif Diugachvili, își înlătură apoi tovarășii și rămâne singur, cu intenția de-a bolșeviza toată lumea asiatică, și apoi, firește, și Europa.

Astăzi asistăm la dărâmarea unui stat clădit pe milioane de cadavre.

„Cuvinte despre educație”

Constrângere și libertate

de Maria Popescu-Bogdan

Legile sau constrângerile înțelepte nu sunt, pentru o Națiune, încătușeri, ci cămăși de oțel care o ocrotesc, chiar dacă uneori ar fi mai apăsătoare. Constrângerea folosește omenirii, ca și munca de toate zilele.

Se vorbește mult despre Libertate, înțeleasă într'un anumit fel. Ca și când aceasta ar fi pentru ei o mare onoare, fiindu-le îngăduit să facă tot ce le trăz- nește prin minte.

Prea des se uită însă, că un om, ori cât de puternic ar fi, n'are decât o libertate relativă. Nici peștele în apa mărilor n'o are, pentru că la un moment dat poate fi înghițit de unul mai mare decât el, el însuși luptător pentru libertate.

Un fluture este mult mai liber decât o albină. Totuși, de ce multă considerație se bucură albină, pentru toată munca și hărnicia ei, lipsite de libertatea fluturelui.

Și comuniștii au vrut o anumită libertate, dar înțeleasă în felul lor. Rezultatele s'au văzut.

Judecând asupra acestor două idei: Constrângere și Libertate, nu putem spune decât că amândouă, înțelept folosite, sunt necesare.

Totuși, valoarea constrângerii nu poate fi evaluată.

Dela supunerea arhanghelului, până la munca unei insecte; dela plutirea planetelor, până la sborul firului de nisip; dela gloria omenirii, până la puterea de rezistență a materiei, toate se bazează pe supunerea în fața unei forțe majore.

Soarele nu are libertatea unei frunze uscate. Dar e soare.

Nici pământul nu se mișcă decât așa cum îi e scris.

Dar punctul asupra căruia am vrea să ne înțelegem aici nu e măsura libertății de care s'ar bucura cine și-o dorește, ci natura libertății și cei care au dreptul să beneficieze de ea.

Ca să ajungem la o oarecare libertate, hotărăște soarta; ca să o merităm, depinde de noi.

O anumită mentalitate modernă pretinde că ni s'ar conveni o libertate absolută, chiar fără control în întrebarea ei. Adică: trimiți un copil într'o odaie, plină cu tot felul de bunătăți, dar și de otrăvuri, spunându-i: „Ești liber să-ți alegi ce vrei”. Și copilul, uzând de libertatea lui, alege prăjitura otrăvită.

Copilul poate fi și om în toată firea; pus într'o situație asemănătoare, la fel ar putea face.

În realitate lucrurile cam așa se întâmplă. Nu-i nimic exagerat în tot ce spunem. Exemplul cel mai bun ni-l servesc tot comuniștii, ducând libertatea până acolo, încât au forțat conștiințele oamenilor să renunțe la Dumnezeu.

Se va spune: Am greșit odată, a doua oară nu mai greșesc!

Foarte greșit, pentru că situația în care vei fi pus a doua oară, poate să difere numai puțin de prima, iar greșala să se repete din nou.

Hotărât, nu te poți îndrepta decât printr'o anumită constrângere, care să te oblighe a face numai ceea ce-i necesar și corect. De vei avea tăria să te supui ei, vei putea deveni din nou un om.

A P E L U L

D-lui General Antonescu pentru împrumutul reînțregirii

De pe pământul desrobit, în mijlocul luptei pentru cruce și dreptate, îmi îndrept gândul către tot neamul nostru și tuturor le cer să sprijine Statul în aceste ceasuri mari.

Ca să cinștim jertfa eroilor;
Ca să înălțăm Patria;
Ca să ridicăm din cenușa cutropitorilor vetrele noastre de totdeauna;

Ca să dovedim că am înțeles cutremurarea Patriei;

Ca să merităm liniștea câștigată și bunurile păzite de lupta bravei noastre oștiri;

Ca să putem închina recunoștința Neamului către urmașii celor cari s'au înfrățit cu pământul luptei;

Ca să putem da Basarabiei și Bucovinei tot ceea ce au pierdut

prin silnica cutropire și să putem pașii la mari lucrări de interes național,

ROMÂNII!

Aștept să dați obolul economiei voastre, pentru ca Statul să facă din el o nouă și mare împlinire pentru Țară și pentru fiecare.

Nu vă cer contribuții de jertfă, vă cer să dați Statului numai economia voastră.

Și cu aceeași sfântă grijă, cu aceeași neîndurată râvnă, cu aceeași curată muncă, voi veghea ca banul vostru să fie întrebuițat pentru împlinirea marilor scopuri naționale.

General ION ANTONESCU

Eroul Lt. Macovei și Caporalul Dediu Ion

Este aici povestea morții de viteaz a Locotenentului Macovei.

Dar am vrea să povestim, deopotrivă, și faptele de arme ale ostașului Dediu Ioan, caporal dintr'un Regiment de Grăniceri — și am vrea să le putem reda tot atât de simplu, cum ele s'au întâmplat. Să arătăm sentimentul de jertfă, elanul, credința și conștiința aprigă a datoriei. Numele lui Dediu Ioan poate astăzi să le rezume pe toate...

Ele s'au arătat într'un crâncen atac împotriva hoardelor bolșevice, lângă un sat basarabean, aproape de Nistru.

Așadar, un brav pluton comandat de viteazul Lt. Macovei, deschide drum celorlalte plutoane împotriva zidului bolșevic. Eram cam la vreo 50 m. de inamic. Bine ascuns, el ne rămânea nevăzut. La un moment dat însă, agentul de legătură descoperă pâlcuri de bolșevici pitiți într'un lan de grâu. Fără să mai aștepte, Lt. Macovei le dă ordin să se predea. Surprînși, bolșevicii se arată toți deodată cu mâinile în sus.

În acest moment însă, un laș se ridică din grupul acestor prizonieri era un ofițer bolșevic, care profitând de confuzie, de învălmășeală, își descarcă revolverul în trupul bravului nostru locotenent.

Ofițerul român se prăbușește la pământ... Strigătul lui totuși încă se mai aude: „Înainte băieți!”

Eroul Lt. Macovei nu a murit însă nerăsunat. Și acum apare caporalul Dediu Ioan.

Ostașii au ascultat ordinele admirabilului lor comandant — ultimul ordin... — ei fugăresc pe bolșevici. Dar aceștia se reorganizează, se întăresc, deschid focul împotriva noastră. Răpăie mitralierele.

Și, în marea învălmășeală, prizonierii luați cu câteva clipe înainte, încearcă să fugă... Dar ei se vor lovi de rezis-

tența lui Dediu Ion. Acesta fusese martor la năprasnica moarte a comandantului lui. El se va repezi acum prin ploaia de gloanțe, în grupul fușarilor... Și iată pe cel dintâiu, împușcat mo tal. Alți doi sunt din nou prinși, vii, sănătoși...

Dediu Ioan își continuă însă goana după prizonierii lui; nu va admite să-i scape unul măcar! El leagă mai întâiu pe cei care ar fi putut încă să mai fugă! Li pune lângă răniți... Și, treaba făcută, o ia din nou înapoi, prin aceleași gloanțe, care păreau să-l aștepte. De data asta Dediu Ioan avea nevoie de o pușcă-mitralieră... De unde ar fi putut s'o ia? Dela inamic, firește! Și cu o pușcă mitralieră bolșevică, Dediu gonesc mereu după oamenii lui. S'a depărtat mult de companie... Dacă un bolșevic mai îndrăzneț s'a avântat, el a rămas prins și și-a pierdut revolverul în banduliera lui Dediu.

Dar acum focul a încetat, bolșevicii s'au pierdut departe... Dediu a rămas stăpân — cu o pradă bogată mai ales! Compania e mult în urmă — dar iată-l acum pe Dediu, venind după coama dealului, cu o pușcă mitralieră, cu pistolul automat, cu arma lui în banduliera... și târind după el, legați, încă doi bolșevici!

E sârbătoare mare acum în toată compania... Și Dediu este viteazul ei! Locotenentul erou Macovei a fost răsunat.

... Și, ca o mare solidaritate în sânge, Dediu a trebuit el însuși să cadă rănit — să plătească supremul tribut al eroului. Dar faptele lui de arme, lângă acelea ale Lt. Macovei, ridică acum un nou drapel de vitejie pe frontul desrobirilor noastre dela Nistru.

Un document al teroarei bolșevice

La 8 August 1927 a fost fixată în Catedrala ortodoxă din New-York o placă comemorativă, purtând următoarea inscripție: Ca victime ale bolșevismului au căzut: familia țaristă, 31 episcopi, 1560 preoți, 34585 învățători, înalți funcționari și medici, 16367 studenți și profesori, 79900 funcționari, 65890 aristocrați, 56340 ofițeri, 196000 muncitori, 268000 soldați și marinari, 890000 țărani, în total peste 1900000 morți! Aceasta este o statistică din anul 1927. De atunci au trecut încă 14 ani. În acest interval circa 15.000.000 oameni au murit în urma foametei care au bântuit în Rusia sovietică și alte milioane de oameni au fost victimele GPU-ului! (E. S. S.).

Interdicția injurărilor în Croația

Ministrul de interne croat a dat un decret în vederea combaterii injurărilor. El a declarat că injurărilor sunt un prost obicei balcanic și a ordonat ca vinovații să fie pedepsiți cu 30 zile arest, iar recidiviștii cu două luni arest. Populația a fost invitată să denunțe persoanele care injură. Îndeosebi funcționarii sunt obligați să aducă la cunoștință contravenienții. (E. S. S.).

Ce-ar fi să se aducă și la noi un asemenea Decret?

Brazdă sfântă

Brazdă sfântă, semănată
Cu porumb și cu secară,
Insuțit rodește astăzi
Pentru scumpa noastră țară!

Brazdă sfântă înverzită
În ajun de iarnă grea,
Neamul în genunchi se roagă
Pentru sfântă roada ta!

Vremurile au fost rele,
Inamicii blestemați;
Și așa ajuns-am iară
Despărțiți și nstrăinați!...

Noi cu toții însă credem
În părintele de sus
Și mai credem, că veni-vor
Timpurile ce s'au dus.

Nu vă râdeți lifte rele
Căci credința noastră-i vie!
Timpul nostru n'a sosit
Da fiți siguri c'o să vie!

Nicolae M. Isac

DIN LUMEA LARGA

Câți locuitori are lumea?

După cum arată nr 2 al revistei germane „Wirtschaft und Statistik”, după ultimele recensăminte populația întreagă a globului terestru este 2175,4 milioane de oameni. Revista amintește în același timp că numărul populației în anul 1910 a fost 1620 milioane, iar în 1920, 1811 milioane și sporirea aceasta se datorește în special continentelor care au avut mai puțin de suferit de pe urma războiului din 1914—1918, cum sunt Asia și America. Suprafața celor cinci continente este de 134,8 milioane kilometri pătrați, la care mai trebuie adăugată suprafața regiunilor Polului Sud, încă neexplorate și mult prea puțin populate, a căror suprafață este aproximativ de 10—14 milioane Km. pătrați. Împărțirea populației pe continente este după cum urmează:

	Supr. Km. p. în mil.	1940	1940%	1930%	1-10 ⁶	
Europa	11,4	531,0	24,4	23,1	26,5	
Asia	1,7	1193,0	53,0	54,8	55,8	
Africa	30,3	160,6	7,4	7,1	6,7	
America	42,8	277,0	12,7	12,5	10,6	
Australia	8,6	10,8	0,5	0,5	0,4	
		134,8	2175,4	98,0	98,0	100,0

*

Ce de lucruri se pot pierde!

Numai secția a V-a a Prefecturii vieneze știe cât de uitucă poate fi populația metropolei de pe Dunăre. Astfel, cu ocazia unei inventarii a Biroului obiectelor pierdute, s'au găsit aici, așteptându-și stăpânul: 137 umbrele, 20 tocuri rezervoare, 4 coliere de mărgelă, 30 ceasuri de mână, din aur, 28 inele de aur, printre acestea multe verighe, 46 ochelari și 463 portofele și multe altele. Că există oameni care uită pe undeva în Viena un microscop, mai se poate înțelege; dar că cineva poate „pierde” pur și simplu un pân cu un panăș minunat în formă de evantai, că vreo zece persoane pierd dantura și nu mai pot mânca, sunt cazuri desigur neobișnuite. Iar de unde provin cele două bucăți de carne de vacă, cele două mezeluri și cei 19 carnați dela Biroul obiectelor pierdute tocmai în timpurile de astăzi, când fiecare îi lasă gura apă când aude de atari antități de carne? Și ale cui oare pot fi cele 18 sticle cu „BIRKENWASSER” care-și așteaptă posesorul pentru a-i indesi părul? Chiar un mic mieluleș plânge aici după pășunile orașului. Și încă: 105 rochii, 30 saltele, 4 câni și multe alte obiecte frumoase și mai puțin frumoase, utile și mai puțin utile, au fost pierdute la Viena din Aprilie până în Iunie. (E. S. S.)

PENTRU CITITORII NOSTRI

Ori ce reclamațiune cu privire la neprimirea «Gazetei Transilvaniei» de cei care și-au achitat abonamentul pe anul 1941, se va adresa la noua administrație, Bd. Regele Ferdinand Nr. 12 (Biblioteca «Astra»), deoarece noi înțelegem să expediem ziarul tuturor abonaților, chiar dacă abonamentul a fost încasat de fosta administrație.

Un răspuns definitiv infrigilor străine

Comunicat

Un post de radio străin, care folosește informația netrebnică a Agenției Tass, pretinde a ști că pierderile românești sunt mult mai mari decât în războiul trecut, că au fost incidente între Germani și Români și acte de sabotare pe teritoriul României.

La aceasta avem un singur răspuns:

Poporul Român, în întregime, a numit războiul împotriva bolșevismului: „Războiul sfânt“.

Și fiecare din Români l-a cinstit așa cum orice conștiință credincioasă Patriei știe s'o facă.

Fiindcă pentru Români, ceea ce este sfânt rămâne sfânt, atât pentru ei înșiși, cât și față de marii lor aliați.

În ce privește pierderile românești, desigur că agenția Tass confundă pierderile întunecatei armate de cotropitori, zdrobită de Cruciada Europei, cu pierderile armatei române.

Infrigilor politice asupra situației interne și internaționale a Generalului Antonescu, le-am răspuns în comunicatul de acum câteva zile; iar decorarea sa de către Marele Fuehrer este cel mai bun răspuns.

Liceul Comercial „A. Bârseanu“, Brașov

Aviz pentru anul școlar 1941—1942

Inscrierile pentru anul școlar viitor se fac în fiecare zi, începând din 25 August a. c. în cancelaria Direcției și se închid la 8 Sept. a. c. La înscriere se va prezenta certificatul de îndeplinirea muncii de folos obștesc pentru elevii obligați la aceasta.

Examenul de corigență se țin de la 1-5 Septembrie, atât pentru elevii înscriși regulat, cât și pentru elevii particulari.

Examenul de admitere în clasa I are loc la 4 Sept. ora 8 dim. Inscriserile la acest examen se primesc până în 3 Sept. a. c.

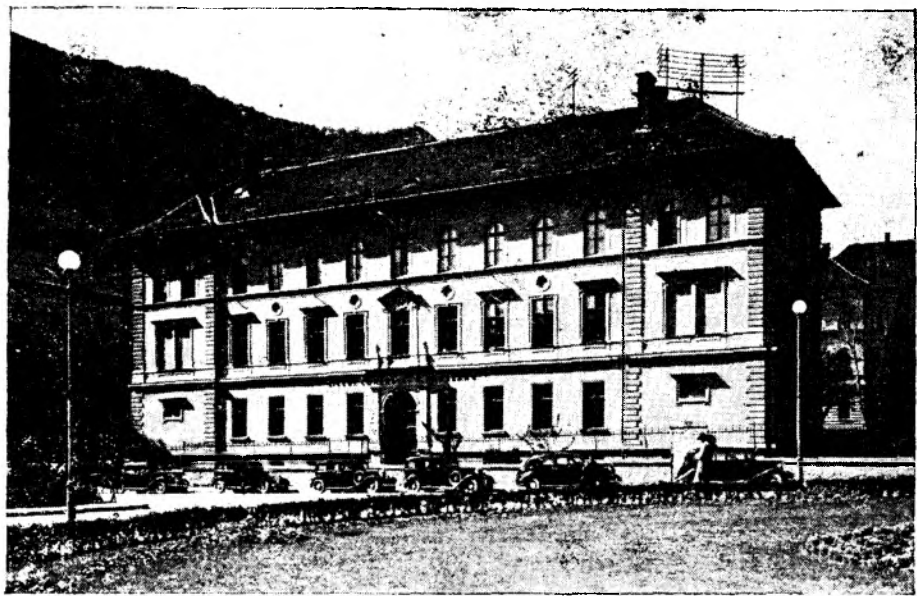
Examenul de admitere în clasa V se începe în 6 Sept. ora 8. Inscriserile la acest examen se fac până în ziua de 5 Sept. a. c.

Deschiderea festivă a anului școlar are loc, Marți 9 Sept., iar Miercuri, 10 Sept. ora 8 dim. încep regulat cursurile.

Manualele de școală ce se vor utiliza, sunt trecute pe lista cărților afișată la liceu.

Uniforma școlară este obligatorie pentru toți elevii.

Elevii care nu locuiesc la părinți sau rudeni apropiate vor putea locui numai la acele gazde, care sunt aprobate de Direcțiunea Liceului și trecute pe tabloul întocmit în acest scop.

LICEUL COMERCIAL „A. BÂRSEANU“ BRAȘOV

Înștiințare pentru familiile care vor să țină elevi în gazdă

Persoanele care intenționează să țină elevi în gazdă (cu întreținerea completă sau numai locuința) sunt invitate ca în conformitate cu ordinul Ministerului Culturii Naționale Nr. 155584—1941, să comunice aceasta Direcțiunii Liceului, pentru a fi trecute pe tabloul gazdelor. Elevii nu pot locui decât la gazde care sunt aprobate de Direcțiune.

Liceul nostru neavând internat, facem un călduros apel la bunele familii românești din Brașov, care sunt dispuse să primească elevi în gazdă, să ne comunice condițiunile de găzduire, pentru a putea face astfel o cât mai bună plasare a elevilor noștri, străini de localitate. Grijă ce trebuie să avem față de tineretul școlar ne obligă să facem aceasta.

Director, Dragoș Navrea

O întrebare

Pe șantierul noului cinematograful care se va deschide în una din aripile Băilor Eforiei Școlare, (str. Prundului), vizitatorii băilor tot văd pe un evreu, *Ludovic Boros*, de dimineața până seara, cu aere de interesat în noua întreprindere românească. Știe să dea tot felul de lămuriri, poate arăta planuri, e inițiat în tot ce se face.

Întrebarea:

Mai e posibil așa ceva?

Și pentru că nu vrem să aducem aminte nimănui de existența unei legi care interzice, sub aspră pedeapsă, utilizarea evreilor, sub nici o formă, în întreprinderile românești, rugăm conducerea viitorului cinematograful să interzică intrarea numelui evreu în raza șantierului. Altfel ne-ar fi vorba să lungim vorba și n'avem de loc această intenție, tocmai fiindcă e în joc o inițiativă pe care o socotim bună pentru cartierul Scheiului.

I. C.

Retragerea din circulație a monetelor de 50 și 100 lei

Monitorul Oficial de ieri publică următorul Decret-Lege pentru retragerea din circulație a monetelor metalice de 50 și 100 lei și înlocuirea lor prin bilete de 100 lei:

Art. 1.— Începând dela data de 12 August 1941 se retrag din circulație monetele metalice de 50 și 100 lei.

Art. 2.— Pentru înlocuirea emisiunilor de monedă metalică de 50 și 100 lei, autorizată prin jurnalele Consiliului de miniștri nr. 2448 din 13 Noemvrie 1936 și nr. 2543 din 1 Septembrie 1937, nr. 178 din 3 Februarie 1938 și decretul-lege nr. 2982 din 26 Iulie 1939, Banca Națională a României va pune în circulație, pentru și în locul Ministerului Finanțelor, bilete de 100 lei până la suma maximă de lei 3.500.000.000, prevăzută în textele citate mai sus referitoare la baterea monetelor de 50 și 100 lei.

Art. 3.— Biletele de 100 lei, puse în circulație potrivit prezentului decret-lege, au aceeași putere liberatoare ca și aceea a monetelor metalice de 50 și 100 lei, pe care le înlocuiesc.

Art. 4.— Monetele metalice de 50 și 100 lei vor putea circula până la data de 12 Octomvrie 1941. După această dată ele vor fi permise numai în plată de impozite până la 31 Decem-

vrie 1941, după care dată aceste monete nu vor mai avea nici o valoare.

Art. 5.— Preschimbarea monetelor se face de către casierii Administrațiilor Financiare, de către percepții și de către sediile Băncii Naționale a României.

Art. 6.— Monetele metalice de 50 și 100 lei retrase vor fi demonetizate, iar metalul recuperat va fi întrebuințat pentru nevoile apărării naționale.

Art. 7.— Biletele de 100 lei se vor pune în circulație pe baza unei convențiuni ce se va încheia între Ministerul Finanțelor și Banca Națională a României.

Aceste bilete fiind puse în circulație pentru și în locul Ministerului Finanțelor, nu fac parte din emisiunea Băncii Naționale a României și vor fi retrase și înlocuite de Ministerul Finanțelor, cu monedă metalică, de îndată ce împrejurările vor permite baterea acesteia.

Dat în București, azi 11 Aug. 1941.

Vicepreședinte și președinte ad-interim al consiliului de miniștri,

(ss) MIHAI ANTONESCU

Ministru Finanțelor,

General (ss) N. STOENESCU

INFORMAȚIUNI

Examenul de admitere la liceul „Dr. I. Meșotă“

Examenul de admitere în clasa I-a, la liceul de Stat „Dr. I. Meșotă“ din Brașov, se va ține la data de 1 Sept. 1941, orele 8 dim.

Inscrierile pentru acest examen se pot face în fiecare zi de lucru, la cancelaria liceului, între orele 9—12 dimineața, când se pot lua și orice alte informațiuni.

Ce am pierdut prin cedarea Ardealului de Nord?

Am pierdut 1.303.002 hect., teren arabil, 1.077.466 hect. fânețe și pășuni, 57.693 hect. vii și podgorii, 1.437.396 hect. pădure, 685.508 hect. terenuri necultivate (orașe, sate, drumuri, ape), deci în total 4.557.065 hectare. Am pierdut apoi circa 8.000.000 animale diferite și 701 întreprinderi industriale. (Revista „Națiunea“ an. I Nr. 1.)

Precizări în legătură cu aplicarea timbrului de 2% și 1% aviație

Ca să nu greșim, cităm din circulara Nr. 11939 al Ministerului de Finanțe:

„Dacă legiutorul a exceptat dela obligativitatea eliberării și emiterii facturilor — vânzările mici intervenite între comercianți — până la 300 lei, jum și vânzările făcute de comercianți particularilor până la 5000 lei, ar fi fost un nou sens și o lipsă de logică, să se pretindă totuși la aceste vânzări impozitul de 2% și 1% aviație.“

Tot în această circulară se spune, că organelle de control, „care provoacă șicanarea contribuabililor și dau naștere la corespondență inutilă... la prima abatere vor fi sancționate cu toată asprimea.“

Scutiri la impozitul de 4%

Pe temeiul ordinului Ministerului de Finanțe Nr. 146168 din 14 Iulie 1941, laptele și toate derivatele lui, sunt scutite de impozitul excepțional de 4%.

Impozitul proporțional de 1.70%

În conformitate cu ordinul Ministerului de Finanțe Nr. 149911 din 17 Iulie 1941 acest impozit se va încasa la contractele și facturile constatând executări de lucrări, furnituri etc., independent de dovada că la acesta s'a achitat și timbrul aviației de 1%. Pe viitor, deci, nu se va mai condiționa încasarea impozitului de 1.70% de plata prealabilă a impozitului de 1% aviație.

Primăria Municipiului Brașov

No. 1015/1941 M.
Biroul M.O.N.T.

Publicațiune

Pentru prevenirea eventualelor nenorociri, populația Municipiului Brașov este rugată, ca să nu se atingă de bombele brizante sau incendiare, sau orice obiecte lansate pe teritoriul Municipiului de către avioanele inamice.

Brașov, la 10 August 1941.

p. Primar, Șeful Bir. M.O.N.T.
Indescifrabil. Indescifrabil

Cinema „Astra“

13-14 August

Inima unei regine

cu: ZARAH LEANDER
și WILLY BIRGEL

Dela 15 August

Dama de cupă

cu: Michele Morgan
Gilbert Gii, Jeanne Lion

Jurnal nou UFA cu ultimele evenimente.

CRONICA RĂZBOIULUI

Salvarea lui Stalin și a colaboratorilor săi va fi fuga...

Evenimentele din ultimele zile de pe frontul de Răsărit au surprins întreaga lume, nu numai prin gravitatea lor hotărâtoare, dar și prin rapiditatea în care s'au succedat.

Dacă luptele din jurul Somlenskului au fost caracterizate printr'un războiu de poziție, apoi după cucerirea acelei regiuni, în care au fost cele mai puternice fortificații rusești și în care rezistența bolșevică a fost cea mai dâră, armatele germane și-au deschis drum liber spre inima Rusiei Sovietice.

Nimic nu mai poate opri înaintarea forțelor motorizate germane, iar arma aeriană menită a distruge cazematele din imediata apropiere a frontului, și-au luat zborul spre obiectivele îndepărtate, bombardându-le cu o precizie uimitoare și cu o intensitate din ce în ce mai mare. Se pare că desordinea și nesiguranța au cuprins nu numai armatele de pe front, ci și grosul coloanelor pregătite pentru reimprespătarea și înlocuirea forțelor, ba mai mult încă, pe conducătorii Kremlinului, care se pregătesc să părăsească țara, refugiindu-se peste ocean.

Această știre pare a fi verosimilă dacă ne gândim la pierderile considerabile pe care le-a suferit armata roșie, pierderi de neînlocuit, deoarece centrele industriale sunt intens bombardate, ceea ce face imposibilă reglementarea muncii în uzine și reduce potențialul de producție al centrelor industriale, fie ele situate oricât de departe în dosul frontului.

În ceea ce privește ajutorul american, el nu poate ajunge la timp, pentru a avea măcar un efect de ordin moral asupra bolșevicilor, astfel că el, se pare, nici nu va mai veni, decât simbolic.

Este o constatare în plus a completei lipse de eficacitate a garanției și ajutorului pe care Anglia și America l-au acordat țărilor europene, care au trăit ani de-a rândul sub influența celor două puteri. Un indiciu privitor la ajutorul american promis bolșevicilor îl dau și ziarurile de peste ocean care, după o pauză de câteva săptămâni, au reînceput campania pentru neintervenția armatei americane în conflictul european.

Astfel „Nev York Times“, critică în termeni energici atitudinea președintelui Statelor Unite, declarând că politica dusă în prezent de acesta nu poate avea alt desnodământ, decât un grav conflict, pe care opinia publică americană nu-l dorește.

De altfel, situația de peste ocean pare a fi luat cu totul altă turnură decât cea dorită de Stalin, situație ce se oglindește în declarația d-lui Hull, secretarul departamentului de Stat, care a spus presei: „Refuzul congresului de a prelungi durata serviciului militar ar avea efecte psihologice dezastruoase asupra situației internaționale“.

Singura faptă salvatoare pentru Stalin și a colaboratorilor săi întru credință, pe care America ar putea-o face, ar fi să dea ospitalitate „năcialnicilor“ bolșevici, pentru că nici o altă țară din lume nu-i va primi.

Deși dezastrul sovietic va fi grăbit prin pregătirile de fugă ale lui Stalin, și deci victoria armatelor germano-române-filandeze asigurată, totuși operațiunile militare nu și-au pierdut vigoarea de până acum. Din contră, soldații cruciadei sfinte și-au adunat toate puterile și fiecare din ei strivește sub călcâiu cât mai multe năpârci, care se pregăteau de ani de zile să învenineze întreaga lume civilizată.

Luptele se desfășoară acum în două regiuni, deosebite din punct de vedere geografic, dar asemănătoare din punct de vedere tactic. Armatele din Sudul și Estul Smolenskului își văd de drum părăndu-se a neglija armata rusă, care luptă în regiunea Kiewului, devenit punctul cel mai înaintat al bolșevicilor. Pe de altă parte, armatele româno-germane din Sudul Ucrainei înaintază tot mai mult spre valea Niprului, pentru ca în felul acesta armatele comuniste să fie nevoite a lupta pe două fronturi, sau să fie obligate a se retrage spre Harkow, dacă, bine înțeles, nu vor să aibă aceeași soartă ca trupele dela Smolensk și Uman, unde zeci de divizii au fost încercuite și apoi făcute inofensive. În Sudul Ucrainei au fost ocupate poziții strategice situate pe malul de Nord al Mării Negre, dar asupra cărora se păstrează secretul cel mai desăvârșit, impus de bunul mers al operațiunilor războiului. De altfel, importanța operațiunilor militare ce se desfășoară în prezent, este indicată și de stilul laconic pe care-l adoptă întotdeauna comandamentul german față de mersul operațiunilor în plină desfășurare. Cine cunoaște procedeul comandamentului german, știe prea bine că el nu înseamnă vreo oprire a ofensivei, ci din contră, operațiunile continuă fără întrerupere. Ceea ce se știe însă este faptul că forțele germane din Ucraina urmăresc realizarea aceleiași „tactice“ și că în presa inamică a început să apară în mod insistent de câteva zile ODESA care... nu are prea mare importanță pentru bolșevici, căci ei posedă numeroase alte porturi la mări și oceane?!

Așa este spiritul „internațional“: totul al tău și al nimănui... .

Armatele noastre își continuă drumul, animate de *idea națională* și de dragostea că ce este al lor este al țării, iar țara este a lor și numai a lor.

O Românie mărită

După întâlnirea dintre **Cancelarul Hitler** și generalul **Ion Antonescu**, presa străină a scos în evidență importanța faptului, care dovedește că la Berlin este multul prețuită participarea Româ-

niei la războiul împotriva Rusiei Sovietice.

Este demn de reținut un articol apărut în ziarul „**Courrier de Genève**“, intitulat: „**Spre o Nouă Românie**“.

Mare. În prima parte, articolul scoate în evidență semnificația întâlnirii și apoi se ocupă de afirmația Führerului relativă la credința în viitorul României, care dă să se înțeleagă, că interesante compensații vor fi acordate țării noastre, drept răsplată pentru sfortărea desfășurată în lupta comună împotriva bolșevismului.

Succesele armatei române sunt de natură să întărească și mai mult prestigiul generalului Antonescu, care înțelegând importanța ce o are pentru țara noastră războiul împotriva bolșev-

vicilor, n'a șovăit să-și „ia răspunderea jertfelor pe care războiul le impune“.

Ziarul „**Il Matino Illustrato**“, din Napoli, publică de asemenea un articol, în termeni elogioși la adresa țării noastre, intitulat „**Noua Românie**“. Viitorul țării noastre poate fi privit cu mult optimism, atât în ce privește viața sa națională, cât și în ce privește locul pe care îl ocupă în marea colaborare la noua ordine stabilită de puterile Axei. **Atitudinea sorei noastre mai mari întărește credința în dreptatea care nu poate fi nesocotită și pentru care noi vom ști a ne bate...**

Cine poartă răspunderea unui conflict mondial

Agentia **Rador** transmite din Roma o telegramă în care se ocupă de răspunderile președintelui Roosevelt, față de țara sa și față de omenire, despărțindu-le în două: **de ordin internațional și or'în intern**.

Răspunderile de ordin intern sunt: În campania dusă spre a fi ales președinte al Statelor Unite, d. Roosevelt a declarat formal că nu înțelege să împingă Statele Unite în războiu. Ori imediat ce a fost ales, a dus o politică războinică; a instaurat o dictatură economică și militară, contrar a principiilor constituționale ale Statelor Unite; a sfărâmat unitatea națională a Statelor Unite, împărțind opinia publică americană; a ordonat vasele americane să deschidă focul fără somație contra vaselor germane, spre a provoca un „**casus belli**“ și astfel să implice poporul în războiu, fără a consulta Congresul, și a făgăduit bolșevicilor sprijin, deși știa că Americanii au o mare aversiune față de asemenea otrăvă. Răspunderile de ordin internațional sunt considerate cu mult mai grave, căci — precizează telegrama — președintele a împins Polonia, Anglia, Franța și alte țări în războiu, făgăduindu-le ajutor, iar

în prezent, prin politica de încercuire a Japoniei, este pe cale să provoace un nou conflict în Pacific. În sfârșit, președintele Roosevelt colaborează cu Anglia, la blocada Europei, menită să înfometeze țărilor europene. Întreaga politică a președintelui Statelor Unite tinde să arunce întreaga omenire într'un războiu uriaș, și, deci, el poartă toată răspunderea desfășurării viitorului.

Față de coaliția anglo-americană, Japonia se străduiește să mențină pacea în Extremul Orient, unde noua ordine urmează să fie introdusă sub controlul japonez. Pe de altă parte, după declarațiile d-lui **Duff Cooper**, făcute la postul de radio **Gloucester**, Anglia stă în așteptarea unor puternice atacuri aeriene germane, iar submarinele germane sunt un pericol foarte mare pentru aprovizionarea britanică.

Din toate acestea se poate trage o singură concluzie și anume: pe măsură ce amenințările anglo-americane devin tot mai numeroase, dărzenia Germaniei și a țărilor europene angajate în lupta pentru un ideal comun, crește în același raport.

Atitudinea Franței

În ultima vreme au circulat tot felul de știri privitoare la atitudinea Franței. Față de acele știri în capitala Germaniei se urmărește cu mult calm nenumăratele propuneri care circulă în străinătate și care sunt considerate ca baloane de încercare tipice, urmărind alt scop decât acela de a desvălui secretul și caracterul confidențial care caracterizează evenimentele dela Vichy.

La ministerul de externe al Reichului s'a atras atențiunea reprezentanților presei asupra scopului ce se urmărește prin aceste știri și care este, de a descoperi adevărul prin lansarea unor afirmațiuni false. Se subliniază pe de altă parte, că între guvernul Reichului și guvernul din Vichy se păstrează un contact strâns asupra diferitelor probleme la ordinea zilei.

Victoriile de pe frontul de Răsărit

În sectorul de Nord al frontului, formațiuni puternice ale aviației germane au sprijinit cu multă eficacitate luptele terestre angajate între forțele aliate și cele bolșevice. Toate pozițiile inamicului au fost bombardate intens, iar numeroase baterii, posturi de mitraliere, care blindate și autovehicule blindate și motorizate, precum și concentrații de trupe sovietice au fost nimicite.

În regiunea cuprinsă între lacul Immen și golful Narva, au fost distruse sute de care blindate și camioane de transportat trupe. În afară de acestea numeroase trenuri au fost lovite în plin, iar căile de comunicații distruse cu puțin înainte de trecerea unor trenuri, au fost făcute impropriei ori cărei deplasări de trupe. În cursul atacurilor aeriene bolșevicii au suferit pierderi sângeroase. Un avion bolșevic a reușit să aterizeze pe un aerodrom al aliaților, scăpând astfel dela o moarte sigură pe

aviatorii **Jurij Borisovici și Konovlov**, care au declarat că în ultimele zile au fost siliți să facă numeroase incursiuni pe deasupra teritoriului ocupat de Germanii și aceasta datorită faptului că bolșevicii le lipsesc și avioane și aviatori destoinici. În ultimele 15 zile cei doi aviatori au fost nevoiți să facă numeroase sboruri, fără nici un minut de odihnă, cunoscând tot frontul dela Odesa la Smolensk. Moralul trupelor bolșevice scade pe zi ce trece, iar populația își manifestă tot mai sgomotos dorința de pace și de libertate. Privitor la această dorință, prizonierii sovietici au declarat că în Rusia se află un teritoriu autonom, numit **Mari**, unde populația este insuflețită de o puternică dorință de a scăpa de sub jugul dictaturei staliniste. Această mișcare este din ce în ce mai puternică, ea amenințând să ia proporții, deși autoritățile sovietice au arestat și deportat pe toți șefii pe care au putut să-i descopere.

Situația pe celelalte fronturi de luptă

În Atlantic, vasele engleze sunt într'un permanent pericol, ele fiind amenințate nu numai de submarine, ci și de avioane cu rază mare de acțiune. Aviația germană a făcut numeroase raiduri de recunoaștere până deasupra litoralului Scoției, bombardând și câteva porturi de pe coasta de Est a Angliei. La Aberdeen, bombele au provocat numeroase incendii.

Pe frontul din Mediterana, aviația germană a bombardat portul To-

bruk, iar aviația italiană ține în șah toate obiectivele din fortăreață. Avioane britanice au bombardat din nou fortăreața Gondor și Uelcefit; aceeași aviație a bombardat vasul spital **California**, ancorat la Siracusa.

Cu toată intensitatea acțiunilor războinice, dacă nu intervine în mod fățș politica imperialistă americană, războiul în Europa se apropie de sfârșit...

— **Mardare Mateescu** —